

OD SETVE DO ŽETVE

Predstavitveni katalog ob zaključku projekta
Semena prihodnosti – spodbujanje podjetništva mladih

OD SETVE DO ŽETVE: Predstavitveni katalog ob zaključku projekta Semena prihodnosti – spodbujanje podjetništva mladih

Mladinsko društvo Bistrica ob Sotli

Besedilo: Emilija Šterlek, Andrej Černelč, Irena Černelč, Jasmina Glibe

Fotografije: Arhiv projekta Semena prihodnosti – spodbujanje podjetništva mladih (Mladinsko društvo Bistrica ob Sotli)

Lektorirala: Zvonka Kajba

Oblikovanje: Uroš Zupan

Izdala: Občina Bistrica ob Sotli

Tisk: Oko print shop

Naklada: 500 izvodov

Bistrica ob Sotli, junij 2014

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja.
Evropa investira v podeželje

Projekt Semena prihodnosti – spodbujanje podjetništva mladih je sofinanciran s pomočjo Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja. Za vsebino informacij odgovarja Mladinsko društvo Bistrica ob Sotli. Organ upravljanja za Program razvoja podeželja RS za obdobje 2007–2013 je Ministrstvo za kmetijstvo in okolje RS.

KAZALO

NEKAJ PODATKOV O PROJEKTU	8
RAZISKUJEMO ŽIVLJENJE MLADIH NA POSAVSKEM PODEŽELJU	16
Raziskava »Življenje mladih in njihovi poslovni izzivi v Posavju«	18
Animacijsko-motivacijske delavnice »Postani mlad podjetnik«	22
KAKO SPODBUDITI MLADE ZA ŽIVLJENJE IN (SAMO)ZAPOSLOVANJE NA PODEŽELJU?	24
Priročnik za izvajalce podjetniških delavnic za mlade	26
Usposabljanje za mentorje podjetniških delavnic	28
Učno družabna igra	30
MLADI SPOZNAVAJO PRILOŽNOSTI PODEŽELJA IN NAČRTUJEJO SVOJO POKLICNO POT	33
Podjetniška srečanja mladih »Postani mlad podjetnik«	35
Podjetniške delavnice na osnovnih šolah	38
NA KMETIJAH SE UČIMO	41
Učne delavnice na kmetijah	43
Priročnik »Učilnica v naravi posavskih kmetij: Učne kmetije v projektu Semena prihodnosti - spodbujanje podjetništva mladih«	48
MLADI SE PREDSTAVIMO	50
Medšolsko tekmovanje za najboljšo podjetniško idejo projekta	52
Izlet mladih podjetnikov v Linz	56
Zaključek: Naša žetev ali zaključna predstavitev naših rezultatov	59

PREDGOVOR

V iskanju priložnosti podeželja

V preteklih dveh letih sta me izmenično prevevala obup nad nezaposljivostjo na podeželju in navdušenje nad raznoterimi priložnostmi. Iz tega se je začela snovati projektna ideja, v kateri smo si zadali cilj, da povečamo podjetništvo med mladimi v Posavju ter izpilimo enega izmed izzivov podeželja: učno kmetijo. Strmeli smo k ozaveščanju lokalnih skupnosti in širše tudi celotne regije o pomembnosti prebujanja podjetniške miselnosti med mladimi ter zgodnjega načrtovanja poklicne poti. Izpostavljali smo pomen zagotavljanja finančne podpore mladinskim organizacijam in mladim, ki stopajo na pot samostojnosti. Tovrstni vložki imajo dolgoročni vpliv, saj lahko z izobraženim in usposobljenim kadrom usmerjamo mlade k iskanju podjetniških izzivov na podeželju. S tem se zažeti odseljavanje mladih v urbana središča ter se postopoma dvigne kvaliteta življenja na podeželju.

Nam je uspelo? Najpomembnejši rezultat je zagotovljena mreža, ki smo jo stkali s partnerji iz vseh 6 občin Posavja. Skupaj smo bolj ali manj uspešno udeleževali zastavljene aktivnosti in širili svoja podjetniška obzorja. Izvedli smo obsežno analizo stanja o kakovosti življenja mladih v Posavju in njihovih poslovnih izzivih. Vesela sem zaradi uspešnega dela z osnovnošolci. Mednje nam je uspelo zasejati seme podjetništva, na kar smo lahko upravičeno ponosni. Manj uspešni smo bili mogoče med mladimi, saj sta bila obiskanost in zanimanje za podjetniške delavnice nižja, kot smo si ju nadejali. Udeleženci pa smo vendar pridobili pomembna znanja, ki nam lahko olajšajo pot v podjetništvo. Ponosna sem na učno-družabno igro, ki je nastala med projektom. Želim si, da po zaključku ne bi ostala zaprašena na policah arhivov, temveč bo tudi v prihodnje bogatila omizja naših mladih Posavcev in jim odpirala pot v spoznavanje naše regije in podjetništva.

V času snovanja projektne ideje smo si za cilj zastavili pripravo pilotskega modela učne kmetije v Posavju, torej v regiji, kjer bi morali graditi tudi na razvoju podeželja in kmetijstva. V času vse večje brezposelnosti, tudi brezposelnosti izobraženih mladih, bi lahko bila tovrstna dopolnilna dejavnost ena izmed poslovnih priložnosti na podeželju. Upam, da smo mladim približali podjetniško razmišljanje in da bodo v svojem nadaljnjem delu prepoznali priložnosti na podeželju.

Preden pričnete listati našo zaključno publikacijo, v kateri predstavljamo projekt in njegove ključne rezultate, naj ob zaključku sklenem, da smo naš krogotok od setve do žetve zaključili s pristrčnim »likofom«. Upam, da se bodo plodne setve in žetve vrstile tudi v prihodnje.

*Irena Černelč, vodja projekta Semena prihodnosti –
spodbujanje podjetništva mladih*

NEKAJ PODATKOV O PROJEKTU

Naziv projekta

Semena prihodnosti – spodbujanje podjetništva mladih (s.p.M)

Povzetek

S projektom Semena prihodnosti – spodbujanje podjetništva mladih v Posavju smo želeli izboljšati zaposlitvene možnosti in dvigniti raven podjetniškega kapitala na posavskem podeželju. Mladinsko društvo Bistrica ob Sotli je skupaj s projektnimi partnerji iz vseh šestih občin Posavja v 15 mesecih usposobilo več mladih izvajalcev podjetniških delavnic ter izvedlo sklop animacijsko-motivacijskih delavnic, preko katerih smo osnovnošolcem in mladim predajali veščine in kompetence za zgodnje načrtovanje izobraževalno-poklicne poti ter razvijanje in uresničitev svojih podjetniških idej v domačem okolju. Mladi smo s partnerskimi osnovnimi šolami in kmetijami izdelali pilotski model učne kmetije in prip-

ravili več učnih delavnic na partnerskih kmetijah. Svoje delo smo zaključili na dvodnevni konferenci, kjer smo širši javnosti predstavili rezultate projekta in pripravili medšolsko tekmovanje za najboljšo podjetniško idejo. Med projektom so nastali: priročnik za podjetniška usposabljanja, družabno-učni pripomoček na temo podjetništva in Posavja, publikacija s predstavitev pilotskega modela učne kmetije v Posavju. Pomemben del projekta je bila tudi promocija, s katero smo širšo javnost ozaveščali o možnostih razvoja podjetniškega kapitala in tako skušali izboljšati dosedanjo nizko podjetniško kulturo na podeželju v Posavju.

Trajanje

Marec 2013 – maj 2014

Nosilec projekta

Mladinsko društvo Bistrica ob Sotli

Projektni partnerji

Občina Bistrica ob Sotli
Osnovna šola Bistrica ob Sotli
Osnovna šola Krmelj
Mladinski center Krško
Društvo Mladinski center Radeče
Kmetija Rogina
Kmetija Domitrovič
Kmetija Mihaela Jazbec
Otok zavod za razvoj

Vrednost projekta

Skupna vrednost projekta z DDV znaša 90.095,00 €, delež sofinanciranja iz sredstev Leader znaša 69.777,68 €.

Cilji

Splošni cilji projekta:

- razvoj in oblikovanje nove ponudbe v gospodarskih dejavnostih na podeželju ter povečana osveščenost prebivalstva in uporabnikov;
- animacija in motivacija mladih za iskanje novih podjetniških priložnosti na podeželju.

Specifični cilji projekta:

- z motivacijsko-animacijskimi aktivnostmi evidentirati in pripraviti nabor potencialnih podjetnikov in nosilcev dopolnilne dejavnosti na kmetiji na območju LAS Posavje kot ciljne skupine, vključene v program izvajanja podjetniških delavnic;
- pripraviti program podjetniškega usposabljanja in svetovanja za posebne ciljne skupine in gradivo za krepitev podjetništva in načrtovanja lastne izobraževalno-poklicne poti;
- usposobiti mlade na območju LAS Posavje za izvajanje usposabljanj za podjetništvo mladih;

- s podjetniškimi usposabljanji oz. delavnicami in svetovanji dvigniti raven osveščenosti in usposobljenosti za podjetništvo pri mladih z namenom povečanja zaposlitvenih priložnosti na podeželju;
- motivirati mlade za zgodnje načrtovanje izobraževalno-poklicne poti z namenom večjega zaposlovanja v lokalnem okolju;
- izdelati in preizkusiti pilotski model inovativne oblike podjetništva na posavskem podeželju – učne kmetije z namenom diverzifikacije podeželskega gospodarstva;
- povečati osveščenost in promocijo novih oblik podjetništva na posavskem podeželju.

Projektne aktivnosti

Faza projekta 1: IZBIRA SEMENA IN KALJENJE

- Aktivnost 1: Koordinacija in vodenje projekta
- Aktivnost 2: Raziskujemo življenje in priložnosti mladih na posavskem podeželju
- Aktivnost 3: Kako spodbuditi mlade za življenje in (samo)zaposlovanje na podeželju
- Aktivnost 4: Evalvacija projekta
- Aktivnost 5: Promocija in obveščanje javnosti

Faza projekta 2: RAST IN ŽETEV

- Aktivnost 5: Koordinacija in vodenje projekta
- Aktivnost 6: Mladi spoznavamo priložnosti podeželja in načrtujemo svojo poklicno pot
- Aktivnost 7: Na kmetijah se učimo
- Aktivnost 9: Mladi se predstavimo
- Aktivnost 10: Evalvacija projekta
- Aktivnost 11: Promocija in obveščanje javnosti

Ciljne skupine projekta

- osnovnošolci;
- mladi do 25. let starosti (brezposelni, ženske, mladi brez poklica, dolgotrajno brezposelni,

- podzaposleni);
- nosilci in člani kmetijskih gospodarstev;
- ostala zainteresirana javnost iz območja LAS Posavje.

Rezultati projekta

- izdelan izobraževalni program podjetniškega usposabljanja za mlade v Posavju z namenom povečanja zaposlitvenih priložnosti na podeželju;
- povečano število usposobljenih mladih za izvajanje podjetniških delavnic in srečanj za mlade;
- dvig ravni motiviranosti in usposobljenosti za podjetništvo mladih;
- dvig ravni motiviranosti pri mladih za zgodnje načrtovanje izobraževalno-poklicne poti;
- povečano število registriranih dopolnilnih dejavnosti;
- dvig ozaveščenosti prebivalcev regije o inovativnih oblikah podjetništva na podeželju.

»Vedno, v vsaki družbi so bili ravno mladi tisti, ki so prihajali z inovativnimi idejami. Pa naj bo to kulturna ustvarjalnost ali podjetniška iniciativa. Ravno zato menim, da se projekti, ki še dodatno spodbujajo kreativnost mladih, vedno dobrodošli. In tako je tudi projekt Semena prihodnosti dobro zasejal svoje seme.«

Franjo Debelak,
župan Občine Bistrica ob Sotli

»Projekt Semena prihodnosti je popestril naše vsakdanje šolsko delo in še bolj povezal vse naše aktivnosti z vizijo Učenje za življenje in dobri medsebojni odnosi. Še bolj smo osmislili povezavo šolskega kurikuluma z vsakdanjim življenjem in otroci so se res praktično veliko naučili na obiskanih kmetijah (peka kruba, ipd.). Pri tem projektu so lahko bili mentorji skupaj z otroki še kreativnejši in inovativnejši. Prepričan sem, da bo znanje iz podjetništva vsem v korist. Ponosni smo, da smo bili kot šola del tega projekta, upam pa, da v prihodnosti ne bomo več govorili o projektih, ampak o vsakdanjem delu.«

Bogomir Marčinković,
ravnatelj OŠ Bistrica ob Sotli

Trajnost projekta

Projekt sledi programu Lokalne razvojne strategije LAS Posavje 2007–2013, in sicer se uvršča v program Razvoj podjetništva na podeželju, ukrep usposabljanje in izobraževanje ciljnih skupin za podjetništvo. Cilji in rezultati projekta imajo dolgoročen vpliv na gospodarski in okoljski razvoj podeželja v Posavju, saj prispevajo k izboljšanju kakovosti življenja, zagonu novih oblik podjetništva na kmetijah, zaježitvi odliva mladih v urbano okolje. Z razširitvijo vsebine in novimi finančnimi prilivi je mogoče projektne aktivnosti nadgraditi z novimi podjetniškimi idejami, ki so nastale tekom projekta: večnamenska izraba podeželja, umestitev kmetij v ponudbo (turizem, šole), razvijanje ponudbe (iskanje novih možnosti bogatenja učnih kmetij z izobraževalnimi, kulturnimi in socialnimi sistemi), izvajanje dodatnih strokovnih srečanj z udeleženci teh kmetij, razvijanje zelenega programa na kmetijah.

»Vpetost Osnovne šole Krmelj v podjetniško okolje je eden od pomembnih elementov vzgojnih in izobraževalnih pristopov v spodbujanju in razvijanju poklicnega usmerjanja naših učencev in razvoja poklicne kariere. Razvoj podjetniške ideje ni samo modni trend, ampak pomemben razvojni in procesni korak, s katerim smo učence usmerjali, kako lastno idejo uresničiti in jo preizkusiti v realnem svetu. Hkrati je to nujna potreba, da se učenci s svojimi prvimi podjetniškimi idejami spopadejo z izživi sodobnega časa in žal tudi s posledicami gospodarske krize, v kateri so se znašli, sicer ne po svoji krivdi, tudi mladi. Projekt je šoli prinesel nov strokovni izživ, dodano vrednost v pristopih in odnosih ter sodobne pripomočke, ki so nujni, da zastavljene cilje realiziramo.«

*Gusta Mirt,
ravnateljica OŠ Krmelj*

V novi nacionalni strategiji Mladina 2014 -2020 je zaposlovanje navedeno kot prioritarno področje. Zaposlovanje je mišljeno v vseh oblikah, podjetništvo, neformalno izobraževanje kot pot do zaposlitve, pridobivanje izkušenj za konkurenčen vstop mladib na trg delovne sile... V

Mladinskem centru Krško smo v letu 2013 gostili projekt Strukturiran dialog mladib, kjer so mladi na dvodnevni delavnici izpostavili težavo izkoriščanja potencialov na podeželju za zaposlovanje. Mladinski center Krško je kot odgovor na problem mladib pristopil k pripravi projekta Semena prihodnosti. Projekt Semena prihodnosti, kot smo si ga zastavili s partnerji popolnoma uresničuje spodbujanje podjetništva mladib na podeželju. Projekt je zastavljen večplastno, kjer se vključuje tako mlade, da razmišljajo o lastni podjetniški poti, mlade kmete o razvijanju tržnih produktov, kot tudi otroke za razvijanje podjetniške miselnosti v obliki krožkov na šolah.

*Mitja Valentinc,
direktor Mladinski center Krško*

Od izbire semen in kaljenja do bogate žetve

V projektnem sklopu izbire semen in kaljenja (marec 2011–avgust 2013) smo pripravili naslednje aktivnosti:

- preko javnega natečaja smo izbrali celostno grafično podobo projekta; mladi iz Posavja so nam predložili kar nekaj zanimivih predlogov, naša ocenjevalna komisija pa je izbrala razpihano regratovo lučko, ki simbolizira mlade v iskanju svoje poklicne poti, v iskanju svojih podjetnih priložnosti ali iskanju semen za dobro žetev;
- izvedli smo dve animacijsko-motivacijski podjetniški delavnici »Postani mlad podjetnik«, kjer smo ozavestili različne skupine prebivalstva iz Posavja o podjetništvu in priložnostih na podeželju;
- pregledali smo obstoječo ponudbo učnih kmetij v Sloveniji in zaznali nove možnosti pri formiranju in razvoju le-teh;
- pripravili smo ogled dobrih praks, in sicer smo izvedli delavnico na terenu, v okviru katere smo si ogledali štiri učne kmetije na mariborskem območju;

- naredili smo model podjetniških delavnic v osnovnih šolah in mladinskih centrih; nastalo učno gradivo nam bo v pomoč pri izvajanju podjetniških delavnic v drugi fazi projekta;
- pripravili smo usposabljanje za mentorje podjetniških delavnic v osnovnih šolah in mladinskih centrih; naše okolje je s pomočjo usposabljanja postalo bogatejše za 9 mentorjev podjetniških delavnic;
- naredili smo analizo aktualnega stanja na področju kakovosti življenja mladih in njihovega odnosa do podjetništva v Posavju; izsledke raziskave smo analizirali in podkrepili s primerjavo iz obstoječih študij in jih strnili v publikacijo.

Sledil je projektni sklop rasti in žetve (september 2013–maj 2014), v katerem smo še naprej spodbujali podjetniško razmišljanje v podeželskem okolju ter se usmerili v oblikovanje zaključnih rezultatov. Aktivnosti 2. faze projekta so bile:

- izvedli smo podjetniška srečanja mladih v mladinskih centrih Bistrica ob Sotli in Krško z namenom povečanja zaposlitvenih priložnosti

- v lokalnem podeželskem okolju;
- izvajali smo podjetniške delavnice v treh posavskih osnovnih šolah – OŠ Bistrica ob Sotli, OŠ Krmelj in OŠ Jožeta Gorjupa Kostanjevica na Krki; v delavnicah so učenci spoznavali podjetništvo in snovali podjetniško idejo;
  - razvili smo pilotski model učne kmetije v Posavju ter s partnerskimi osnovnimi šolami obiskali učne delavnice na partnerskih kmetijah;
  - pripravili smo dvodnevni zaključni dogodek z novinarsko konferenco, medšolskim tekmovanjem za najboljšo podjetniško idejo in razpravo na temo mladi in njihovi poslovni izzivi na podeželju.

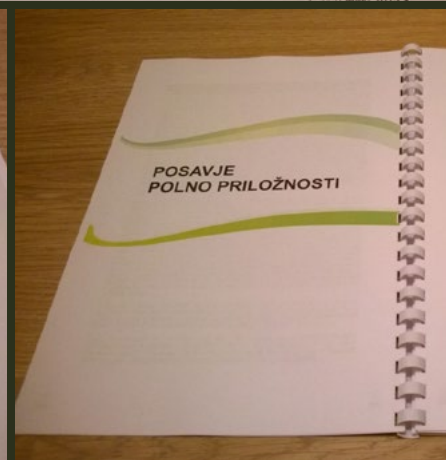
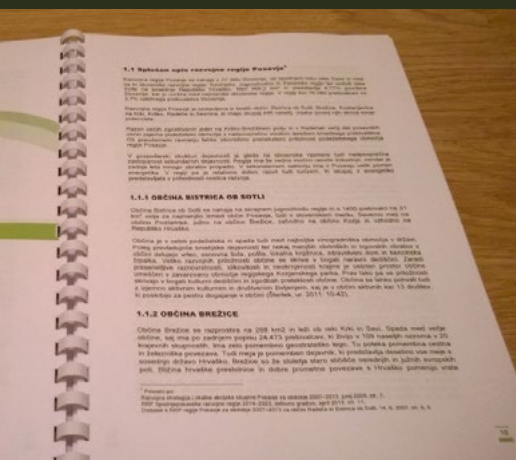
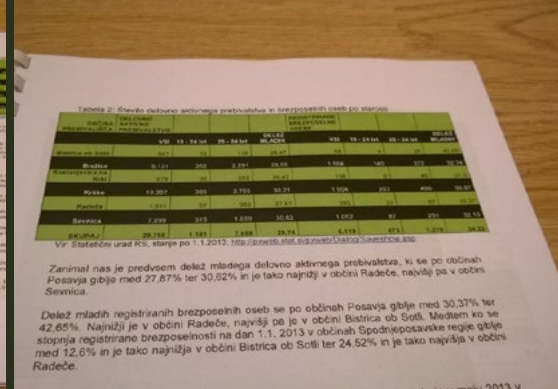
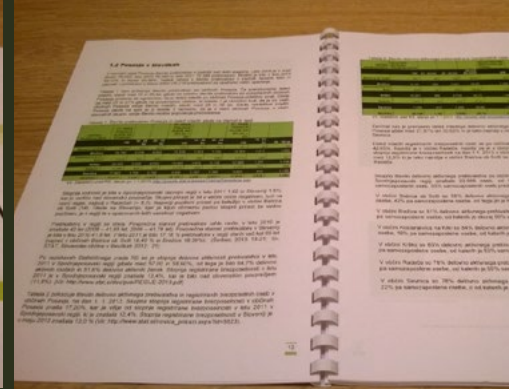
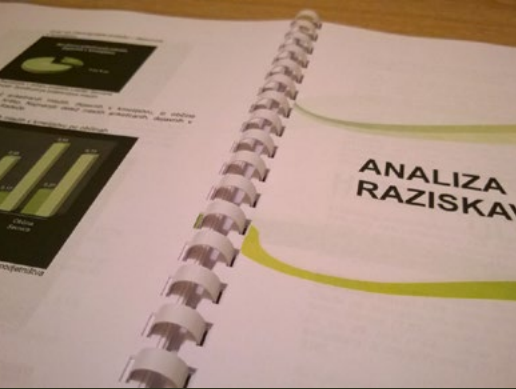
RAZISKUJEMO ŽIVLJENJE MLADIH NA POSAVSKEM PODEŽELJU

Kako živijo mladi brezposelni, zaposleni, dijaki ali študentje v Posavju? So zadovoljni s svojim življenjem? Kaj je tisto osnovno, kar bi želeli uresničiti v svojem življenju? Si morda želijo še več? Je posavsko okolje lahko tudi primeren prostor za uresničevanje podjetniških idej mladih? Kaj bi mladim pri razvoju njihovih veščin in kompetenc morali ponuditi podporne organizacije, kot so mladinski centri?

V sklopu projektnih aktivnosti »Raziskujmo življenje in priložnosti mladih na posavskem podeželju« smo se osredotočili na evidentiranje obstoječega stanja življenja mladih v Posavju in njihovih poslovnih izzivov. Obe temi smo morali temeljito raziskati, saj sta nam predstavljali podlago za nabor ciljne skupine ter razvoj in izvedbo programa podjetniškega usposabljanja in svetovanja. V drugem delu smo pripravili animacijsko-motivacijske delavnice, v katerih smo oblikovali skupino za nadaljnje podjetniške delavnice in jo seznanili z osnovami podjetništva.

Raziskava »Življenje mladih in njihovi poslovni izzivi v Posavju«

Z raziskavo o življenju mladih v Posavju in njihovih poslovnih izzivih smo dobili podrobnejši vpogled v kvaliteto življenja mladih v Posavju, njihov odnos do podeželskega okolja ter njihove poslovne izzive. V raziskavo smo vključili mlade med petnajstim in petintridesetim letom starosti iz celotnega območja Posavja. Podatke smo pridobili preko anketnega vprašalnika.

V analizi raziskave obravnavamo poglede mladih v štirih sklopih. V sklopu, kjer opredeljujemo kakovost življenja mladih, ugotavljamo, kaj prispeva k zadovoljstvu z lastnim življenjem pri mladih Posavcih, kaj jih osrečuje, kakšen pomen pripisujejo zdravju pri doseganju ravni kakovosti življenja ter kako na to vplivajo izobrazba, preživljanje prostega časa ter zaposlitev. V drugem sklopu ugotavljamo pozitivne in negativne vplive podeželskega okolja pri mladih ter priložnosti in nevarnosti, ki jih mladi vidijo v podeželskem okolju. Naslednji sklop smo namenili podjetništvu, in sicer so nas zanimale preference mladih glede na vrste zaposlitve, glavni razlogi in ovire za morebitno samozaposlitev ter sama pripravljenost mladih za ustanovitev lastnega podjetja. V zadnjem sklopu ugotavljamo, ka-

»Pri anketiranju smo opazili, da mlade načeloma zanima samozaposlovanje in samooskrba s hrano, vendar nas je kasneje presenetila nizka udeležba na izobraževalnih in motivacijskih delavnicah. Glede na to, da v Radečah vlada visoka stopnja brezposelnosti, sem mnenja, da bi mlade morali še toliko bolj motivirati v samozaposlovanje in izobraževanje s tega področja. Iz tega razloga smo se odločili, da bomo mladim ponudili predvsem delavnice, ki jih bodo motivirale in nekako "dvignile" iz pasivnega stanja, v katerem se trenutno nabajajo.«

Kaja Kink,
Društvo Mladinski center Radeče

kšne so možnosti mladih, da bi stopili na podjetniško pot, zasnovano v podeželskem okolju.

V analizi raziskave med drugim ugotavljamo, da je splošni družbeni preobrat, ko so se mladi zaradi razmer na trgu dela primorani osamosvojiti kasneje in imajo le majhne možnosti za uresničitev lastnih potencialov, pustil posledice v zadovoljstvu z lastnim življenjem. Nadaljnje lahko strnemo, da se odnosi v sami družbi tako bliskovito spreminjajo, da jim izobraževalne institucije ne morejo več slediti, zato mladi iz izobraževalnega sistema izstopijo neopremljeni z znanjem, ki bi ga potrebovali za uspešen prodor v družbi in na trgu dela. Če se usmerimo na podeželsko okolje, je med mladimi, predvsem tistimi iz ubranega okolja, prisotna idilična predstava o podeželju, ki ga zaznamujejo neokrnjena narava in posledično čist zrak, pristni odnosi ... Ker smo mnenja, da bi s primernimi pristopi lahko spodbudili razvoj podjetništva na podeželju, smo se umerili tudi v raziskovanje odnosa mladih do podjetništva. Za zdaj ostaja samozaposlitev še nepriljubljena

oblika zaposlovanja, kljub številnim ugodnostim pa so vidnejše ovire pomanjkanje poguma in idej mladih ter neugodni pogoji za razvoj le-teh. Jih bomo sposobni odpraviti?

V preteklih letih se je izseljevanje mladih iz podeželskega okolja zmanjšalo, a če bomo negativno dopustili, da gre družba skozi hudo bitko v svojo smer, gre pričakovati, da se bomo v prihodnjih letih soočali s ponovno rastjo odseljevanja mladih iz podeželskega okolja, z nizkim naravnim prirastom, staranjem prebivalstva in ostalimi neugodnimi karakteristikami družbe. Še toliko pomembneje torej je, da se mladinske in druge organizacije zavzamemo za mlade, predstavimo njihove probleme političnim in družbenim odločevalcem, mladim pa ponudimo tudi takšne izobraževalne in udejstvovalne vsebine, ki jih narekuje že posamezno okolje.

Celotno analizo raziskave smo strnili v samostojno publikacijo, ki je dostopna tako v tiskani kot elektronski verziji.

MNENJA ANKETIRANCEV

O motiviranju in pomoči pri zagonu lastnega podjetja:

»Ukinitve socialne pomoči, obdavčenje bivanja pri starših, hkrati višje subvencije za odpiranje s. p. mladih, stalna kontrola poslovanja in svetovanje.«

»Stimulativnejše podjetniško okolje, razpisi, državna strategija.«

»Pomagajte tistim, ki so sami motivirani, da delujejo in so dejavni. Ostale pa ne silite ne k zaposlitvi niti samozaposlitvi. Zakaj menite, da mora človek biti (samo)zaposlen?«

O ovirah za samozaposlitev:

»Nimam ideje za ustanovitev lastnega podjetja, sem raje zaposlen pri zasebniku ali v javnem sektorju ... določeno število ur (8 ur) in greš domov (brez skrbi) ...«

»Trenutno so težki časi za podjetništvo (gospodarska kriza), ni ustreznih virov financiranja.«

»Premalo imam znanja in izkušenj, niti nimam prave ideje, ki bi bila izvedljiva.«

O svojih posebnih znanjih in veščinah:

»Poznavanje določenih znanj. Načrtanost, izkušnost, sposobnost sodelovanja v manjši skupini, ustvarjalnost, organizacijska sposobnost, komunikativnost, visoki kritičnosti.«

»Komunikativna, dobra organizatorka, najdem se tudi v težkih situacijah.«

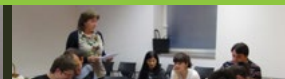
O priložnostih podeželskega okolja:

»Priložnost je izkoristiti trenutni potencial podeželja (pridelava in predelava hrane, zeleni turizem, razne oblike socialnega kapitala).«

»Veliko je priložnosti v kmetijstvu in turizmu, saj je zadnja leta v razmahu kmečki turizem.«

Animacijsko-motivacijske delavnice »Postani mlad podjetnik«

V Mladinskem centru Bistrica ob Sotli in Mladinskem centru Krško smo skozi dve animacijsko-motivacijski delavnici skušali ozavestiti različne skupine prebivalstva o podjetništvu in priložnostih na podeželju. Mladi udeleženci so podjetniško miselnost razvijali preko ogleda dobrih praks iz največjih svetovnih gigantov ter poslovno naravnanih idej v bližnjem okolju, spoznavali so zakonodajo, finančno načrtovanje, pristope za analizo trga, marketing ter pridobili vse ostale informacije, potrebne za odprtje podjetja.

KAKO SPODBUDITI MLADE ZA ŽIVLJENJE IN (SAMO) ZAPOŠLOVANJE NA PODEŽELJU?

To vprašanje je bilo vodilo načrtovanja vseh projektnih aktivnosti, ki smo jih gradili iz dejstva, da se posavsko okolje srečuje z vse večjo brezposelnostjo med mladimi in porastom odseljavanja mladih v urbana središča, hkrati pa bi okolje za razvoj potrebovalo mlado ustvarjalno, energično, samozavestno silo.

Za motiviranje mladih za življenje na posavskem podeželju in zaposlovanja ali samozaposlovanja smo ubrali tudi pot neposrednega motiviranja ciljnih skupin. Eden takšnih izdelkov je zagotovo učno-družabni pripomoček, katerega vloga je, kot izhaja že iz imena, dvojna: zabavno in aktivno preživljanje prostih trenutkov. Igra je zabavna in mlade, skoraj ne da bi se tega zavedali, spodbuja k spoznavanju podjetništva, preko nje lahko krepijo veščine ustvarjalnosti, inovativnosti, iznajdljivosti ...

Vlogo podpornika in motivatorja ciljnih skupin za samozaposlovanje in zaposlovanje so že med projektom prevzeli tudi novo usposobljeni podjetniški mentorji in priročnik za izvajanje podjetniških delavnic, v katerem bodo lahko napotke za delo s podjetniškimi skupinami našli tudi ostali za to področje neusposobljeni delavci, ki delajo z mladimi – šole, mladinski centri in društva ...

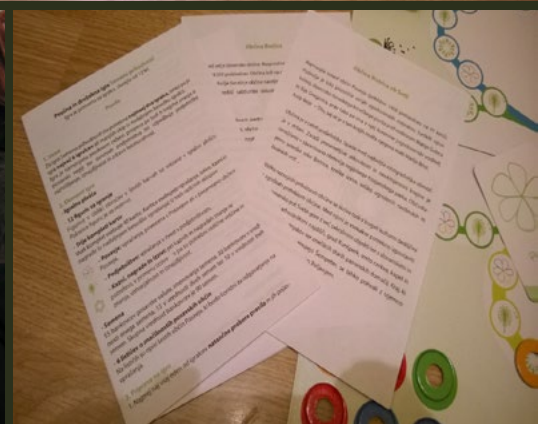
Priročnik za izvajanje podjetniških delavnic za mlade je namenjen mentorjem podjetniških delavnic in ostalim uporabnikom, ki jih zanima vodenje in usmerjanje skupine pri pouku spoznavanja podjetništva. V priročniku so združeni napotki za pripravo na začetek delavnice, pripravo skupine na iskanje podjetniških idej in njihovo preverjanje ter napotki za pripravo poslovnega načrta. V zadnjem delu priročnika avtorica Jolanda Gobec (Verbena d.o.o.) mentorjem podjetniških delavnic predstavi nekaj didaktičnih iger za zabaven in razgiban pouk ter prilaga slovar najpogostejših podjetniških pojmov. Priročnik je obogaten z vajami in delovnimi listi, ki so obvezna sestavina pouka podjetniških delavnic.

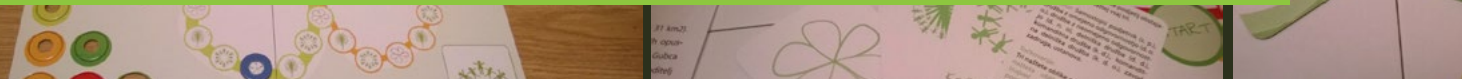
Usposabljanje za mentorje podjetniških delavnic

Dvodnevno usposabljanje za mentorstvo podjetniških delavnic je vodila izkušena podjetnica in podjetniška svetovalka Jolanda Gobec (Verbeno d.o.o.). Izobraževalne aktivnosti so potekale v Mladinskem centru Bistrica ob Sotli, prisostvovalo jim je devet udeležencev iz celotnega Posavja. Novi mentorji podjetniških delavnic, ki so v izobraževanju pridobili veščine vodenja in izvajanja raznih podjetniških programov za mlade, so v nadaljevanju izvajali podjetniške delavnice in srečanja v širšem okolju Posavja ter tako spodbujali mlade, brezposelne, ljudi z manj priložnostmi in ostale potencialne podjetnike k razvijanju svojih podjetniških idej in ustanovitvi lastnega podjetja.

Učno družabna igra

V želji, da bi mladi iz naše pokrajine pridobili ali utrdili znanje o Posavju ter okrepili svoje podjetniške veščine, smo razvili učno-družabno igro, ki smo jo poimenovali kar po projektu: Semena prihodnosti. To ime je prikladno, kajti valuta, ki je veljavna pri tej igri, se imenuje semena. Za razliko od večine namiznih iger pri igri Semena prihodnosti ni nobene kocke. Vsak igralec ima ob začetku enako količino 'začetnega kapitala' – 6 semen – ki mu omogočajo, da sam odloči, katero polje bo izbral – kolikor polj se premakne, toliko semen izgubi. Podobno kot pri podjetništvu je torej pri igri Semena prihodnosti sreča manj pomembna od znanja, realne ocene lastnih sposobnosti in pravih odločitev. Polja, ki jih izbirajo soigralci, so označena s tremi različnimi simboli, ki pomenijo tri sklope nalog: ti so Posavje, podjetništvo ter kazni, nagrade in izzivi. Ko soigralec izbere določeno polje, s tem izbere področje, v katero bo spadalo vprašanje (ali naloga), ki je zapisano na kartici iz ustreznega sklopa.

Sklop Posavje seveda označuje naloge, povezane s posavsko pokrajino in šestimi posavskimi občinami, poseben poudarek pa je na uspešnih podjetjih ter

»Igra Semena prihodnosti je primarno namenjena mladini z območja Posavja, primerna pa je tudi za starejše prebivalce, ki bi želeli preizkusiti svoje poznavanje posavske regije ter podjetništva. Poseben izziv pa predstavljajo vprašanja, pri katerih je potrebno pokazati poslovno žilico in si hitro zamisliti na primer slogan za neko podjetje ali poslovno idejo, povezano z določeno temo. Posebnost igre je v tem, da za potovanje figurice ni potrebno metanje kocke, pač pa se vsak igralec sam odloči, koliko polj se bo premaknil. Igralec mora zato dobro oceniti, katere so njegove močne strani, katera znanja ali sposobnosti bodo ključna prednost v primerjavi s 'konkurenco' soigralcev.«

Andrej Černelč,
Mladinsko društvo Bistrica ob Sotli

kulturnih in naravnih bogastvih, ki predstavljajo podjetniški potencial. Sklop podjetništvo vsebuje vprašanja, povezana s pravili poslovanja, vprašanja o pomembnih pojmih za področje podjetništva, pomembnih institucijah za podjetnike (posebej na posavskem področju) in podobno. Kazni, nagrade in izzivi so najbolj raznovrstne. Kazni in nagrade ponavadi pomenijo, da mora igralec oddati nekaj semen ali pa jih, če ima več sreče, pridobi, izzivi pa so naloge bolj odprtega tipa, kjer si mora igralec v omejenem času izmisliti ime kakšne storitve, izrisati osnutek logotipa za kakšno blagovno znamko in podobno.

Namen igre – podobno kot namen celotnega projekt Semena prihodnosti – pa je, da mladi pridobijo znanje o podjetništvu in razvijejo podjetniški način razmišljanja ter da prepoznajo priložnosti, ki jih nudi Posavje.

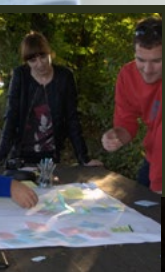
**MLADI SPOZNAVAJO PRILOŽNOSTI
PODEŽELJA IN NAČRTUJEJO SVOJO POKLICNO POT**

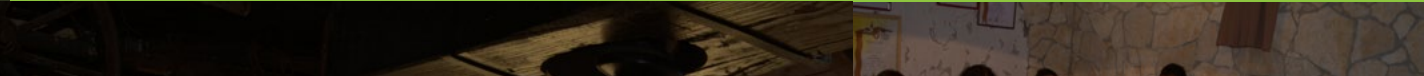
Čas, po katerem bi lahko mladi stopali brez podjetniških veščin, si dandanes težko predstavljamo. Še več, podjetniško razmišljanje je danes nujno tako v vsakdanjem kot poklicnem življenju, a že v predhodni raziskavi o življenju mladih smo ugotovili, da imajo mladi na posavskem podeželju malo možnosti za pridobivanje podjetniških veščin. Zato smo si dejali: "Prisluhnimo mladim in jim ustvarimo podporno okolje za krepitev tistih veščin, ki jih potrebujejo."

svetovalcev in predstavnikov nevladnih organizacij.

V projektu smo izvedli dva sklopa podjetniških delavnic. Prvega smo namenili osnovnošolcem, ciljna skupina drugih so bili mladi do 27. leta starosti, mladi brez poklica, brezposelni, nosilci kmetijskih gospodarstev in ostali potencialni podjetniki. Naš cilj je bil približati izbranim ciljnim skupinam podjetništvo, jih usmeriti k razmišljanju o novih projektih, storitvah in inovacijah, ki jih potrebuje lokalno okolje. Mladim smo pri spoznavanju podjetništva in pri razvijanju podjetniških idej ponudili tudi strokovno svetovanje izkušenih podjetnikov, podjetniških

Podjetniška srečanja mladih »Postani mlad podjetnik«

»Na podjetniških srečanjih sem si razširil pogled v različna področja podjetništva. Labko rečem tudi, da so imela srečanja pozitiven prispevek k razvoju mojih organizacijskih sposobnosti, medsebojnega in medgeneracijskega sodelovanja. Zaznati je tudi dvig samozavesti pri nastopanju pred vplivnejšimi osebami.«

Miha Jaklič,
udeleženec podjetniških delavnic

»Zaenkrat še ne morem govoriti o večjem učinku udeležbe na podjetniških srečanjih, razen da sem pričel razmišljati o ustanovitvi ene zadruga. Za zdaj zadeva ostaja le še pri razmišljanju.«

Franek Černelč,
udeleženec podjetniških delavnic

Podjetniške delavnice v Mladinskem centru Bistrica ob Sotli in Mladinskem centru Krško so mlade udeležence vodile od spoznavanja osnovnih značilnosti podjetništva do razvijanja podjetniške ideje. Udeleženci srečanj so v štirih dneh druženja spoznavali življenje in delo v podjetništvu, poudarek pa namenili podjetniškim idejam v podeželskem okolju.

Prvo polovico podjetniškega srečanja smo pripravili na turistični kmetiji Juričko na Bizeljskem. V spokojnem podeželskem okolju je skupina pričela z iskanjem priložnosti, ki jih nudi podeželje, ter s snovanjem posameznih poslovnih idej. Vodilo so jim bile posamezne družabne in socialne delavnice, v katerih so lahko izrazili svoje veščine, spretnosti in znanja. Da pa bi ideje mladih padle na plodna tla, jih je Jolanda Gobec (Verbena d.o.o.) seznanila z nekaterimi osnovnimi informacijami iz sveta podjetništva, med drugim kako preiti iz poslovne ideje na njeno realizacijo, iskali so primerne statusne oblike ter se seznanili s pripravo dobrega poslovnega načrta. S podjetniki se je družil tudi Aleš Germovšek (Sklad dela Posavje), je predstavil nove ekonomije s poudarkom na razvoju social-

nega podjetništva. Podjetniško okolje sta iz prve roke mladim približala podjetnika Igor Arh in Nejc Kunst.

jih področju podjetništva namenjamo v obeh mladinskih centrih.

Podjetniška srečanja so se po nekajdnevnem premoru nadaljevala v Mladinskem centru Krško. Zastavljene podjetniške ideje so se že približale tisti zaokroženi celoti, ki naj bi bila potrebna pred samo realizacijo. Ker vsaka poslovna ideja mora za svoj uspeh prodreti na trg, je prodajni manager Sandi Lekše (TiPS d.o.o.) udeležencem predstavil, kako vstopiti na trg in kako na njem obstati. Matija Goljar (Ustvarjalnik) pa je skupino potencialnih podjetnikov vodil do znanja, kako podjetniško idejo predstaviti pred investitorji in javnostjo ter pridobiti kupce.

Ob koncu podjetniških srečanj za mlade »Posavce« lahko strnimo, da so udeleženci pridobili mnogo podpore in spodbude za podjetniško pot. Če bodo njihove poslovne ideje uresničljive in udejanjene, kot smo si v načrtu zastavili, pa bosta pokazala le čas in nadaljnje aktivnosti, ki

Podjetniške delavnice na osnovnih šolah

Podjetniške delavnice na osnovnih šolah Bistrica ob Sotli, Krmelj in Kostanjevica na Krki (podjetniške delavnice med slednjimi izvajal Zavod Otok) so bile namenjene poudarku pomena zgodnjega načrtovanja izobraževalno-poklicne poti in razvijanju podjetniške miselnosti med osnovnošolci. Naloga udeležencev delavnic je bila, da skupaj s svojimi mentorji preko spoznavanja podjetništva izoblikujejo svojo podjetniško idejo in pripravijo načrt za njeno realizacijo. Da izziv za naše umne glave ne bi bil prelahak ter da bi jih pri samem iskanju in piljenju poslovnih idej vodila pravišnja mera motivacije, smo jim ob zaključku projekta pripravili nepozabno medšolsko tekmovanje za najboljšo poslovno idejo projekta.

»V podjetniških delavnicah na naši osnovni šoli smo se veliko posluževali praktičnih delavnic, organizirali smo tehnični dan in skozi socialne igre izvedeli, kaj se skriva v posamezniku. Spoznali smo ogromno podjetniških terminov, razvili podjetniško miselnost in širili ideje med ostale. Vsak posameznik je krepil prevzemanje odgovornosti za skupino in zase. Naučili smo se tesnega sodelovanja, usklajevanja, timskega dela, česar se pri klasičnem pouku zagotovo ne bi. Poleg tega pa smo se tudi medsebojno krepko povezali, kar je ena izmed poglobitvinih pozitivnih lastnosti naših podjetniških delavnic.«

Vanja Užmah,
mentorica podjetniških delavnic
na OŠ Bistrica ob Sotli

»Kljub temu da imajo učenci v šoli možnost vključitve v različne obšolske dejavnosti, so bile podjetniške delavnice nekaj novega. Temu primerno so učenci izkazali tudi svoje navdušenje. Na delavnicah smo v sklopu podjetniške ideje razvijali različne spretnosti in veščine. To so natančnost, zbranost – koncentracija, iznajdljivost, ustvarjalnost, izvirnost, kreativnost ...

Razen tega so učenci razvili občutek načrtovanja in izvedbe dela, občutek pripadnosti ter druženja.«

Mateja Mandl,
mentorica podjetniških krožkov na OŠ
Krmelj

*»Bili smo zunanji izvajalci podjetniških delavnic, zato je bila organizacija nekoliko težja. Prednost je bila v tem, da so bili otroci na delavnicah neobremenjeni, bili so sproščeni in igrivi, polni nena-
vadnih idej in pripravljeni narediti vse. Če bi se delavnice dogajale znotraj šolskega okolja, bi bilo najbrž drugače. Ker smo naleteli na dober odziv učencev in zainteresiranost, smo morali oblikovati dve skupini, potrebovali pa smo tudi dodatno strokovno pomoč zunanjih sodelavcev in mentorjev. Delo v samih podjetniških delavnicah je bilo zelo naporno in obsežno, a rezultati so tukaj. Mislim, da moramo s podjetniškimi delavnicami za osnovnošolce nadaljevati tudi v bodoče.«*

Vesna Horvat,
mentorica podjetniških delavnic v Kostan-
jevici na Krki, Zavod Otok

NA KMETIJAH SE UČIMO

Ko smo v Mladinskem društvu Bistrica ob Sotli pred dobrima dvema letoma začeli z iskanjem semena, s katerim bi zasejali posavsko okolje, smo med množico možnosti, ki bi lahko obogatile naše podeželje, naleteli na učne kmetije. Z zavedanjem, da v mladih vejejo ideje, ustvarjalnost, želja po napredku in drugačen pogled ter na drugi stani kljub razmeroma visoki izobraženosti oteženo iskanje zaposlitve in udejnjanje karijerne poti v lokalnem okolju, smo v učnih kmetijah takoj zagledali seme, ki bi lahko bogato obrodilo.

Pri načrtovanju projekta Semena prihodnosti – spodbujanje podjetništva mladih smo izhajali iz potrebe po tem, da preverimo možnosti razvoja in delovanja učnih kmetij v okolju ter izoblikovanju modela učne kmetije. Ta bi bil v pomoč pri načrtovanju programa za zdaj še potencialnih učnih kmetij. Pri svojih aktivnostih smo tako ciljali predvsem na ugotavljanje pripravljenosti kmetij kot novega ponudnika izobraževalnih vsebin v okolju ter na šole kot uporabnika

te ponudbe. Šole so z že obstoječimi projekti in programi vse bolj naklonjene spoznavanju lokalnega okolja in sodelovanju z različnimi sferami lokalne skupnosti. Žal pa je učenje zaradi takšnih in drugačnih razlogov v večji meri še vedno omejeno v prostor znotraj šolskih zidov, medtem ko kapital okolja ponuja mnogo drugih možnosti. Kako je, ko šolarji učno snov, ki je v posameznih segmentih del učnega programa, spoznavajo v naravnem okolju in preko pristnega stika s kmetom?

Učne delavnice na kmetijah

Vzpodbijanje učnih izkušenj otrok na kmetijah se mi zdi pomembno zato, ker omogoča pristen stik s primarnim naravnim okoljem, sprostitvev, nevtralizacijo učinka večurnega sedenja ipd. Učenci izkušnjijsko z vsemi čuti (tudi okusom) doživljajo proces pridelave hrane od zrnja do ust, so ves čas vsi aktivni, se učijo, kako razdeliti delo, učijo se sodelovanja in dogovarjanja. Spoznajo naravne procese in pojave, si ob tem postavljajo vprašanja in z eksperimentiranjem odgovarjajo nanje. V preprostejših naravnih in tehničnih sistemih načrtujejo potek pojavov, jih usmerjajo, tako da kaj pridelajo ali izdelajo. Sledi konkreten skupni uspeh – opravljeno delo, ki je življenjskega pomena. Prav tako učenci spoznavajo poklic primarnega sektorja s pozitivne strani, se začno zavedati pomena pridelave hrane in vsega, kar je z njo povezano. Učenci doživijo prednosti (čist zrak, mir, stik z rastlinami in živalmi ...) in tudi slabosti (smrad, umirjenost ...) podeželskega okolja. Edina pomanjkljivost, ki jo najdem, so stroški prevoza (če se ne more iti peš) in vstopnine. Mislim pa, da bi se z voljo in namenskimi sredstvi tudi to lahko uredilo. Malo je moteče to, da dejavnosti niso konkretno umeščene v učni načrt, vendar

Osnova za razvoj našega modela učne kmetije so bile vzorčne učne delavnice, v katere so bile vključene OŠ Bistrica ob Sotli, OŠ Krmelj in OŠ Jožeta Gorjupa Kostanjevica na Krki (učence je vodil Zavod Otok) ter kmetije Marof iz Bistrice ob Sotli, Domitrovič z Bizeljskega in Jazbec iz Sevnice. Pred delavnicami smo za vse potencialne nosilce ali člane kmetijskih gospodarstev, ki bi se želeli ukvarjati z izobraževanjem na kmetiji, učitelje in šolske delavce ter šolarje pripravili voden ogled že vzpostavljene mreže učnih kmetij na območju TOTI LAS, ki je nastala v okviru projekta DIKMET_in_KC Evropskega kulturnega in tehnološkega centra Maribor. Na ogledu kmetij so se udeleženci seznanili z osnovami delovanja učnih kmetij (ponudba, delovanje, ciljne skupine, trženje, pedagoško delo ...).

Cilj šestih vzorčnih delavnic, ki smo jih izvedli na kmetijah (vsaka kmetija je izvedla 2 delavnici), je bil zgraditi most uspešnega sodelovanja med šolami in kmetijami, šolarjem pa namesto učenja v zaprtih prostorih ponuditi učno izkušnjo na prostem. Pri načrtovanju samih delavnic so kmetije, nekatere so zam-

etke učnega programa sicer razvijale že prej, pričele razmišljati o programu, ki ga bodo predstavili učencem. V načrtovanje programa pred izvedbo delavnic so se aktivno vključili tudi učitelji.

Šolarji so preko učenja na kmetijah spoznavali pomen kmetije in kmetijstva, vsakdanje in praznično življenje na kmetiji, delovna opravila in druge sestavne dele kmetij. V bogatem programu vseh treh kmetij so med drugim spoznavali domače živali, ogledali so si mletje žita, izdelovali metle iz sirka, luščili koruzo, spoznavali vrt in zelišča, spoznavali postopek pridobivanja bučnega okolja, se preizkusili v kuhi čokolade, peki piškotov, kruha ...

Po izvedbi delavnic smo z evalvacijskim vprašalnikom preverili, kako šolarji doživljajo učno kmetijo. Zanimalo nas je, kaj šolarjem pomeni obisk učne kmetije, ali jim je učenje na kmetiji všeč, ali bi sodelovali pri pouku, če bi se del pouka izvajal na kmetiji.

Čeprav smo z vzorčnimi delavnicami na kmetijah primarno skušali preveriti interes kmetij za dodatno

se da znotraj okvirov vsebin določiti fond ur, ki bi bil temu namenjen.

Vanja Kolar Ivačič,
učiteljica razrednega pouka
OŠ Bistrica ob Sotli

Vsaka oblika drugačnega pouka je tudi za šolsko okolje dobrodošla. Učenci na kmetiji imajo učilnico na prostem, so v naravi, na svežem zraku, stvari lahko vidijo, otipajo in vonjajo. Stvari, ki jih izkusimo, si tudi bolje zapomnimo; tudi to je prednost oziroma dopolnilo h klasičnemu pouku v šolski stavbi. Odzivnost in pripravljenost otrok na sodelovanje je bilo izjemno. Načrtovali in izvedli smo dva naravoslovna dneva, na katera smo se tudi temeljito pripravili. Tudi učenci so bili navdušeni nad tako obliko dejavnosti, saj je tako pridobljeno znanje – znanje za življenje.

Mateja Mandl,
učiteljica na OŠ Krmelj

Učenje na kmetiji je izkustveno učenje. Temelji na medpredmetni povezavi naučenega znanja. Učenje vsakega učenca vključi v praktično delo in doživljanje z vsemi čutili. Odlično bi bilo, če bi imeli vsi možnost preživeti en dan na izobraževalni (didaktični) kmetiji.

Andreja Dragovan,
učiteljica razrednega pouka
OŠ Bistrica ob Sotli

»Naučili smo se delati čokolado, saditi buče ... Tudi v šoli smo se veliko naučili, ampak čisto drugače je, če stvari vidiš in pridobivaš iz izkušnje, ne pa se o njih samo pogovarjaš.«

Učenec na učni kmetiji
(izvzeto iz evalvacijskega vprašalnika)

»Najprej smo odšli v zeliščni vrt, potem smo se razdelili v skupine, ki so opravljale različna dela. Naučila sem se imena zelišč in kako se naredi metla. Pogrešala nisem nič.«

Učenec na učni kmetiji
(izvzeto iz evalvacijskega vprašalnika)

izobraževalno dejavnost na kmetiji ter se seznaniti s pripravljenostjo šolskega okolja na sodelovanje s kmetijami, smo težili k trajnim učinkom naših aktivnosti.

Po petnajstmesečnih projektnih aktivnostih je posavsko okolje predvsem po zaslugi lastnega interesa kmetije, najbrž je del k temu doprinesla tudi naša angažiranost, bogatejše za eno učno kmetijo. Kmetija Mihaele Jazbec poseduje znanje s širnih področij sonaravnega kmetovanja in gospodarjenja ter dela na kmetiji, ima znanje in izkušnje s področja pedagogike, ima izdelan obsežen program učnih vsebin in izoblikovano začetno sodelovalno vez s ciljnim skupinami. Lahko bi rekli, da kmetija nudi tisto, česar drugje kot na kmetiji pač ni mogoče pridobiti. Prav tako sta zametke učnih programov na kmetiji v projektu ustvarili kmetija Marof in kmetija Domitrovič. Obe ugotavljata, da sta z delavnicami za otroke pridobili pozitivno izkušnjo, pomembno za razvoj same kmetije, ter da na kmetiji posedujejo dovolj bogato znanje in dejavnosti, ki bi jih z izobraževanjem na kmetiji uspeli prenesti med ljudi.

»Zelo mi je bilo všeč, ko so nam govorili kako se naredi marmelada. Všeč mi je bila delavnica. Še enkrat bi šel na to kmetijo.«

Učenec na učni kmetiji
(izvzeto iz evalvacijskega vprašalnika)

Delavnice z osnovnošolci so bile zelo pozitivna izkušnja za našo kmetijo. Ugotovili smo, da imamo kaj pokazati, da imamo znanje in izkušnje ter možnosti doživetij, ki jih učenci z zanimanjem sprejemajo.

Nika Šarlah,
kmetija Marof

Obisk osnovnošolcem na kmetiji je bil zame nov izživ in lepa izkušnja. Trenutno se nisem odločila, da bi to vrsto programa prakticirala, morda čas prinese drugačno odločitev.

Suzana Domitrovič,
kmetija Domitrovič

Učenci, ki prihajajo na našo kmetijo, nam pomenijo veliko, predvsem preko njih spoznavamo prednosti življenja na kmetiji. Dajejo nam nove ideje, skupaj z njimi raste mo tudi mi. Stvari, ki so nam vsakdanje, dobijo drugo vrednost, ker jo učenci ovrednotijo bolj, kot jih mi vidimo. Projekt za našo kmetijo pomeni okno v svet na področju razvijanja naše učne kmetije.

Mihaela Jazbec,
kmetija Jazbec

UČILNICA V NARAVI POSAVSKIH KMETIJ

Učne kmetije v projektu Semena prihodnosti
– spodbujanje podjetništva mladih
in predstavitev modela učne kmetije

Priročnik »Učilnica v naravi posavskih kmetij: Učne kmetije v projektu Semena prihodnosti – spodbujanje podjetništva mladih«

Priročnik o učnih kmetijah je nastajal vzporedno z izvajanjem učnih delavnic na kmetijah in pregledom dosedanjih dobrih praks razvoja učnih kmetij. V priročniku ugotavljamo, kaj so učne kmetije, kakšen je njihov prispevek za lokalno skupnost in v samem procesu učenja ter kakšne so bile do sedaj težnje za razvoj učnih kmetij v slovenskem okolju. Nadaljnje opredeljujemo prednosti, slabosti, pomanjkljivosti in nevarnosti pri razvoju učnih kmetij v posavskem okolju. V modelu učne kmetije predstavimo, kaj naj bi učna kmetija nudila, kako naj se načrtuje program učnih kmetij, kdo so ciljne skupine in kakšni so pogoji za delovanje učnih kmetij ter zaključujemo z opisom nadaljnjih izzivov za uspešen razvoj in delovanje učnih kmetij v okolju. Sledi predstavitev učnih kmetij projekta Semena prihodnosti – spodbujanje podjetništva mladih ter kratek opis, kako so izkušnjo učenja na kmetiji doživljali šolarji. V zaključnih prilogah priročnik vsebuje primere že preizkušenih delovnih listov in primere promocijskega materiala ...

»Na kmetiji je mogoče izvesti številne aktivnosti: ogledi, tečaji, delavnice, športni in kulturni dogodki, prstočasne aktivnosti ... Če je kmetija željna napredka in ima vizijo prodreti tudi globlje na poslovno področje, je na kmetiji možno praktično vse. To bi morali prepoznati zlasti mladi, iščeči delovna mesta in stremeči v razvoj podeželja.«

Izvezto iz priročnika

»Učilnica v naravi posavskih kmetij«

MLADI SE PREDSTAVIMO

In še nekaj besed o treh zaključnih dogodkih projekta, na katerih smo predstavili plodove petnajstmesečnega dela. V sklopu dvodnevne dogajanja smo pripravili novinarsko konferenco, medšolsko tekmovanje v podjetniških idejah in razpravo na temo mladih in njihovih poslovnih izzivih na podeželju. To je bila tudi priložnost, ko smo se sestali vsi projektni partnerji in pokramljali o pečatu, ki so ga v okolju pustile naše aktivnosti ter se zazrli v prihodnost. Kako bomo naše polje po bogati žetvi obdelovali naprej?

Medšolsko tekmovanje za najboljšo podjetniško idejo projekta

Komaj smo ga čakali, saj vse do konca projekta skorajda nismo izvedeli, kam svoje podjetniške misli usmerjajo osnovnošolci. Sliko o tem nam je dalo šele zaključno medšolsko tekmovanje za najboljšo osnovnošolsko podjetniško idejo projekta Semena prihodnosti – spodbujanje podjetništva mladih.

Mladi osnovnošolski podjetniški upi so v podjetniških delavnicah skupaj z mentorji ustvarili poslovne načrte za kar štiri nova podjetja in po predstavitvah sodeč bi zlahka prepričali investitorje. Na zaključnem medšolskem tekmovanju so s svojimi poslovnimi idejami morali prepričati le strokovno komisijo (Mitja Valentinc, direktor Mc Krško, Nejc Kunst, Gostilna Šempeter, in Hrvoje Teo Oršanič, direktor Kozjanskega parka), saj je bila ta zadolžena za določitev najboljših poslovnih idej. Trojica ocenjevalcev je vsem štirim poslovnim idejam pripisala potencial, na koncu pa so se odločili, da si zaradi dodelanosti poslovnega načrta mesto zmagovalca zasluži podjetje Le Mond bistriških osnovnošolcev. Spodbude so dobili tudi v »krmeljskem podjetju Spretni prstki« ter v obeh kostanjeviških podjetjih – Želodkodki d. o. o. in Pojej

»Pri poslovnih načrtih in predstavitvah so me presenetile kvalitetne otroške ideje, kater je bila dodobra razdelana področja razvoja, marketinga in tudi finančni del. Menim, da so otroci z lastnim lansiranjem produktov na trg že občutili razmerje med stroški, vloženim delom in prihodki. Presenetile so me nekatere iznajdljivosti, kot je npr. sodelovanje s svetovalcem, zavarovanje oseb ... Bližju so mi tudi ideje o ekoloških izdelkih, kater je lažje doseči višjo ceno pri manjši količini in se ne spogledovati z masovno proizvodnjo. Menim, da so otroci v šolah dobili dovolj izkušenj, da so preizkusili podjetniško pot, in upam, da jo bodo tudi nadaljevali. Sami projekti so dobro zastavljeni, potrebujejo le ščepec lepotnih popravkov in veliko dela na terenu. Na sami prireditvi pa smo ocenjevali tudi nastop oz. marketinški pristop prodaje izdelkov, ki je v današnji poplavi ponudbe zelo pomemben. Vsi člani komisije smo si bili enotni, da so zmagovalci vsi, ki so svojo idejo pripeljali skozi poslovni načrt do same realizacije in so tudi na prireditvi tržili, vendar smo se odločili za zmago tistega, ki je bil za nianso celovitejši.«

Mitja Valentinc,
član ocenjevalne komisije

me d. o. o. Vsem idejam, predvsem pa njihovim snovalcem, dodatno perspektivo vnaša podatek, da so jih gradili na bogastvih lokalnega okolja ter da so z že izoblikovanimi izdelki in s primernimi promocijskimi prvinami pripravili suvereno predstavitev.

Podjetje LE MOND, OŠ Bistrica ob Sotli

V podjetju Le mond se ukvarjajo s proizvodnjo kozmetičnih izdelkov. Izoblikovali so že štiri izdelke: anticelulitne obloge, dišeče milo, parfumsko vodo in balzam za ustnice. Podjetje so poimenovali po izkušeni italijanski kozmetičarki Lemondini.

Podjetje POJEJ ME d. o. o., OŠ Kostanjevica na Krki

Produkt podjetja so piškotki v obliki sestavljanke z dodatkom motiva puzzle, ki jih kupec izbira in na koncu sestavi sliko. Trenutno sta v seriji dva motiva Kostanjevice na Krki.

Podjetje ŽELODKI d. o. o., OŠ Kostanjevica na Krki

V podjetju se ukvarjajo z izdelavo čokoladnih

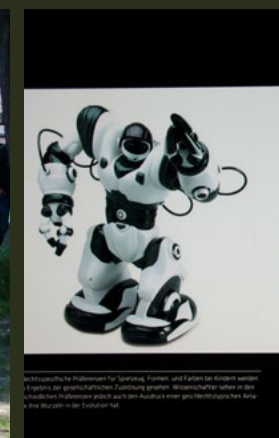
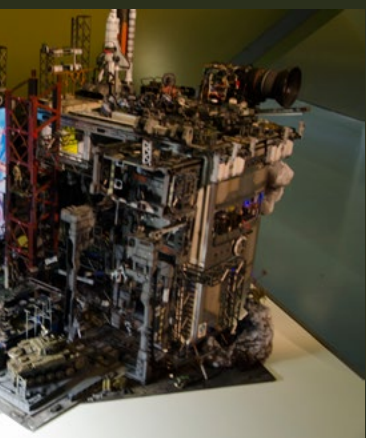
pralin v obliki želoda. Praline nosijo zgodbo o Cvelbarjevem hrastu z jugovzhodnega roba Krakovskega gozda, ki velja za drugi najdebelejši hrast vrste dob v Sloveniji.

Podjetje SPRETNI PRSTKI, OŠ Krmelj

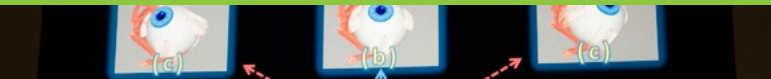
V podjetju ponujajo ročno izdelan, unikatni in cenovno dostopen nakit. Svojo idejo so mladi podjetniki gradili na dediščini nekdanjega krmeljskega glinokopa, a so zaradi trenutne nedostopnosti domače gline različico te našli v umetni masi.

»Razmišljanje je pravilno in vložen trud mladih podjetnikov je bil velik. Opozoril bi na le na področja okoljske odgovornosti, socialne odgovornosti in odgovornosti do kapitala. V nekaterih podjetniških idejah se okolje pojavlja zgolj kot motiv, manjka pa okoljska presoja podjetniških projektov (vpliv na trajnostno rabo naravnih virov, racionalna raba energije, minimaliziranje proizvodnih odpadkov ...). Pogrešam tudi vključevanje socialno ogroženih skupin ter investicijsko naravnost presežka prihodka nad stroški.«

Teo Hrvoje Oršanič,
član ocenjevalne komisije

Izlet mladih podjetnikov v Linz

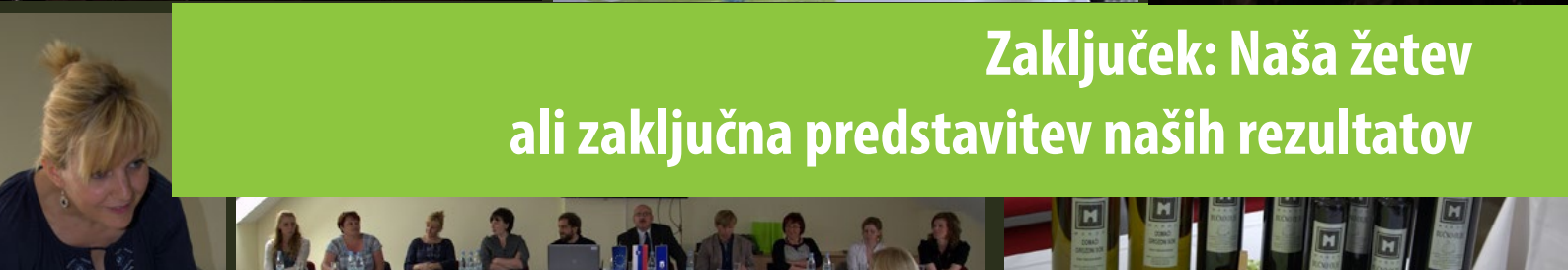
Nagrada za odlične mlade posavske podjetniške upe, ki so pripravili in predstavili svoje poslovne ideje, je bil izlet v muzej Center Ars Electronica v Linz. Muzej je posebej zanimiv ponoči, ko njegove stene zažarijo živih barvah projiciranih animacij, česar pa žal obiskovalci nismo mogli videti, toda tudi sončen dan je ponujal mnogo priložnosti za ogled tistega, česar še nikoli nismo videli.

Po muzeju nas je vodila slovenska znanstvenica in sodobna umetnica dr. Maša Jazbec. Razstavljeni eksponati so zanimiva mešanica znanstvenih dosežkov in umetniških inštalacij. Možno je npr. s pomočjo holograma videti lastne notranje organe, pisati besedila samo z očmi, risati tridimenzionalne slike v prostoru ali opazovati pore svoje kože z mikroskopom. Obiskovalci lahko sami intervenirajo v umetniške stvaritve; na primer določajo barve animaciji iz LED svetilnih elementov, igrajo bobne, ki se zasvetijo z vsakim udarcem ali si dajo slikati oko iz velike bližine, kar nato postane del razstave.

»Z obiskom muzeja v Linzu smo otrokom želeli pokazati možnost uporabe tehnologije bodočnosti in jim predstaviti vizijo podjetništva za čas, ko bodo sami ustanavljali podjetja in zaposlovali. V muzeju smo videli tehnologijo, ki bo v splošni uporabi čez desetletje. Mislim, da smo s tem otrokom omogočili videti nekaj več.«

Vesna Horvat,
organizatorica zaključnega izleta,
Zavod Otok

Veliki finale je bil t. i. deep space; obisk vesolja v treh dimezijah. Lahko smo videli, kako neznatni smo v primerjavi z galaksijo, v kateri smo, ter kako neznatna je naša galaksija v neskončnem oblaku vseh ostalih galaksij. Edino, kar nas je zmotilo pri ogledu Ars Electronica Centra, je bilo to, da smo morali oditi, preden bi lahko dodobra spoznali vse njegove čare.

**Zaključek: Naša žetev
ali zaključna predstavitev naših rezultatov**

Na zaključni konferenci smo med drugim izpostavili, da se »semena prihodnosti« ponašajo s številčno udeležbo, saj je v projektnih aktivnostih skupno sodelovalo preko 100 osnovnošolcev, lepo število mladih, učiteljev in šolskih delavcev, nosilci in člani kmetijskih gospodarstev in zavidljivo število podjetniških svetovalcev ter uspešnih podjetnikov, ki so, da bi mladim olajšali morebitno podjetniško pot, predajali svoje podjetniške izkušnje in nasvete. Pa rezultati? Tudi ti so posavsko okolje precej obogatili in imajo trajnejše pozitivne učinke. Med drugim smo ugotovljali, da smo prvi v našem okolju izpostavili pomen razvoja učnih kmetij kot nečesa, kar bi koristilo tako šolam kot samim kmetijam. Žal so takšne kmetije v slovenskem prostoru v zadnjih desetletjih skorajda zamrle, a so na drugi strani šole pripravljene vse več pozornosti nameniti učenju. Kot so poudarili predstavniki šol in kmetij, so bili vtisi iz učnih delavnic pozitivni na obeh straneh, oboji nameravajo takšno sodelovanje tudi ohraniti.

Drug pomemben element projekta je delo za razvoj podjetništva v posavskem okolju. S projektnimi aktivnostmi smo mladim uspeli približati podjetništvo, v njih spodbuditi kreativnost in razmišljanje o novih priložnostih. Izdelane imamo pripomočke za spodbujanje podjetniške miselnosti med mladimi in nabor podjetniških idej. Žal njihova realizacija zaradi sistemskih ali zakonodajnih razlogov ni v vseh primerih mogoča, drug problem je pomanjkanje poguma ali znanja. Za tiste ideje, ki obetajo, bo zato najverjetneje potrebno pripraviti še kakšno aktivnost, da bodo ideje tudi plodne. Želimo si le, da bo celotna partnerska mreža uspela iz zasejanih zametkov zgraditi nove programe, ki bi mladim na njihovi poti resnično pomagali k uresničevanju njihovega potenciala.

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja.
Evropa investira v podeželje